

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. Галина Стамова Чанева, дм

**Ръководител на Катедрата по Здравни грижи при
ФОЗ „Проф. д-р Ц.Воденичаров, дмн“ на МУ –София**

Определена за член на Научното жури със заповед на Ректора на Тракийски университет – Стара Загора № 1813/13.06.2022г.

ОТНОСНО: Конкурс за заемане на академична длъжност „Професор“ по Социална медицина, организация на здравеопазването и фармацията, професионално направление 7.5. Здравни грижи, област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт за нуждите на специалност „Медицинска сестра“ към катедра „Здравни грижи“, Медицински факултет на Тракийски университет – Стара Загора, обявен в „Държавен вестник“, бр. 30 от 15.04.2022 г.

Документи за участие в конкурса са подадени от един кандидат – доц. Албена Николаева Андонова, дм - Ръководител на катедра Здравни грижи, Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора.

Биографични данни

Доц. Албена Андонова, дм се дипломира по специалност „медицинска сестра“ – общ профил през 1988 година в ИПЗК – гр. Стара Загора. От 1998 до 2001 година се обучава във Факултета по Обществено здраве на Медицински университет – София по специалност „Управление на здравните грижи“ на образователно-квалификационна степен „бакалавър“. През 2008 година се дипломира след обучение по Магистърската програма във ФОЗ на МУ-София. През 2012 година защитава образователна и научна степен „Доктор“ по „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията в Медицински факултет на Тракийски университет – Стара Загора, на тема: „Мотивация за обучение на студентите в сферата на здравните грижи и общественото

здраве“. През 2015 година получава Свидетелство за призната специалност по „Медицинска педагогика“ от ФОЗ, МУ-София.

Професионалната реализация на доц. Албена Андонова започва като медицинска сестра в ДЗУ, сектор „Здравеопазване“ на община Стара Загора през 1988 година. От 2003 година започва преподавателска дейност първоначално в Медицински колеж – гр. Стара Загора, а по-късно в катедра „Здравни грижи“ на МФ при Тракийски университет – Стара Загора. От 2013 година е главен асистент, а от 2014 година заема академичната длъжност „Доцент“. През 2020 година е избрана за ръководител на катедра „Здравни грижи“ при МФ на Тракийски университет – Стара Загора.

Представени са документи от доц. А. Андонова, дм за участие в курсове за продължаващото обучение от сферата на здравните грижи и общественото здраве, които показват трайните ѝ интереси за непрекъснато обучение и професионално развитие. Доц. Андонова участва активно по Програма Еразъм+ - проведени са обучения в университети в Турция, Германия, Португалия, Литва и др.

Научна дейност

За участие в конкурса доц. А.Андорова, дм представя общо 48 публикации, от които:

- Една монография на тема: „Здравните грижи – законодателство, наука и практика“;
- 2 учебника – „Общи здравни грижи“ – авторски колектив – А. Андонова, С. Кючукова, М. Николова, П. Иванова; „Здравни грижи за пациента“ – авторски колектив – Хр. Милчева, А. Андонова, С. Кючукова.
- 1 учебно помагало – Здравни знания за малки и големи – авторски колектив – А. Андонова, С. Кючукова, М. Николова, П. Иванова.

- 11 статии публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация /Scopus и/или Web of Science/. Осем от списанията са индексирани в Scimago Journal Rank.
- 33 статии публикувани в научни списания с научно рецензиране или редакционни колективни толове.

Доц. А. Андонова има участие в 8 научноизследователски проекта на Медицински факултет към Тракийски университет и е научен ръководител на 2 проекта. Участник е в 1 международен проект King's Colege London и в три проекта по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

Научен ръководител е на двама докторанти, които успешно са защитили ОНС „Доктор“ през 2021 и 2022 година. Под нейно ръководство са разработени от студенти 17 доклада публикувани в национални и международни реферирани и индексирани издания.

Член е на редакционната колегия на 1 българско и 2 чуждестранни списания.

Цитиранията на научните публикации на доц. А. Андонова, дм в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни /Scopus и/или Web of Science/ са 19 на брой; цитирания в монографии и колективни толове с научно рецензиране – 10; цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране – 49.

- В монографията **„Здравните грижи – законодателство, наука и практика“** е представен задълбочен анализ на законодателството в областта на здравните грижи у нас и в международен план, на нормативните и образователни промени, които бяха осъществени през последните десетилетия на регулираните професии - „медицинска сестра“ и „акушерка“. Дефинирани са водещите проблеми по отношение на продължаващото обучение, кариерното развитие и автономните функции на медицинските специалисти, на сестринската и акушерската професия.

Научните трудове на доц. Албена Андонова, дм са в следните основни направления:

- **Здравни грижи** – роля и място на медицинските специалисти от направление в здравеопазването – Извършен е критичен анализ на актуални проблеми на сестринството и на здравните професионалисти в страната. На основата на проведени проучвания са направени препоръки за повишаване на мотивацията на медицинските специалисти и подобряване на условията на труд.
- **Медицинско образование** – Проучени са мотивацията, самооценката и нивото на подготовка на студентите и са отправени препоръки за оптимизиране на обучението и за постигане на по-високи учебни резултати. Отправени са конкретни препоръки за повишаване качеството на обучение на студентите от бъдещите медицински специалности.
- **Здравни грижи за възрастни и стари хора** – Проучени са здравно-социалните проблеми на възрастните и стари хора и са отправени практико-приложни препоръки за подобряване на храненето и качеството на живот и здравното обслужване на възрастни и стари хора живеещи сами или със семейството си. Представен е действащ модел на интегрирана патронажна грижа за възрастни хора с увреждания и хронични заболявания.
- **Промоция на здраве и превенция на заболяванията, обществено здраве** – проучени са хранителните навици на ученици, възрастни и стари хора и са изведени препоръки за повишаване на нивото на информираност на здравословно хранене. Предложени са надеждни методи за промоция на здравни знания в различните аспекти на дейностите по промоция на здраве и здравословен начин на живот.

- **Мултидисциплинарни научни проучвания на различни биологични, физиологични и природни фактори и показатели** – проведени са проучвания и лабораторни изследвания и са установени взаимовръзки между различни биологични и природни фактори, които влияят положително или отрицателно върху лечението и здравето.

Учебна дейност

Доц. А. Андонова, дм участва в обучението на студентите от следните специалности:

- Медицинска сестра – учебни дисциплини: „Философия и въведение в сестринските грижи. Теоретични основи“; „Практически основи на сестринските грижи“; „Промоция на здравето“; „Принципи и методика на обучението“; „Промоция на здравословен стил на живот“; „Професионална компетентност на медицинската сестра в извънболничната помощ“; „Превенция на насилието“.
- Лекарски асистент – учебни дисциплини: „Общи грижи за болния“; „Промоция на здравето“; Спешна помощ – структура, организация на работа на лекарския асистент в Център за спешна медицинска помощ“; „Професионална компетентност на лекарските асистенти в профилактиката и промоцията на здраве в училищното здравеопазване“.
- Акушерка – учебна дисциплина: „Промоция на здравето“.
- Медицинска рехабилитация и ерготерапия – учебна дисциплина: „Здравни грижи“.

Доц. А. Андонова, дм участва в комисии за провеждане на семестриални и държавни изпити на специалностите „медицинска сестра“, „акушерка“ и „лекарски асистент“ и в комисията по Учебна дейност на Медицински факултет. Член е на държавна изпитна комисия за

придобиване на специалност в системата на здравеопазване за специалностите – „Обществено здравеопазване“ и „Медицинска педагогика“.

Минимални изисквания по група показатели за академичната длъжност „Професор“

Група показатели	Професор	Кандидат Доц. А. Андонова, дм
А	50	50
Б	-	-
В	100	100
Г	200	983,2
Д	100	635
Е	100	193,3
Общо	550	1961,5

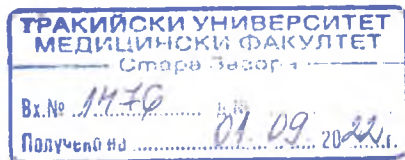
Заклучение

Научноизследователската и преподавателска дейност на доц. Албена Николаева Андонова, дм показват задълбочените ѝ интереси и професионално развитие в областта на общественото здраве и здравните грижи. Представените документи за участие в конкурса напълно съответстват и надвишават минималните изисквания за заемане на академичната длъжност „Професор“ в Професионално направление 7.5. Здравни грижи. Горезиложеното ми дава основание да дам положителна оценка и да препоръчам на научното жури да присъди на доц. Албена Андонова, дм академичната длъжност „Професор“.

29.08.2022г.

Рецензент:

Проф. Т. Чанева, дм

REVIEW

from

Prof. Galina Stamova Tchaneva, PhD

Head of the Department of Health Care at

Faculty of Public Health "Prof. Dr. Ts. Vodenicharov, DMS "of MU – Sofia

Appointed as a member of the Scientific Jury by order of the Rector of of Trakia University - Stara Zagora No. 1813/13.06.2022

SUBJECT: Competition for the occupation of the academic position "Professor" in Social Medicine, organization of health care and pharmacy, professional direction 7.5. Health care, area of higher education 7. Health care and sports for the needs of the "Nurse" specialty at the Department of "Health Care", Faculty of Medicine of Trakia University - Stara Zagora, announced in the "S G", no. 30 from 15.04.

Documents for participation in the competition were submitted by one candidate - Associate Professor Albena Nikolaeva Andonova, PhD - Head of the Department of Health Care, Faculty of Medicine, Trakia University - Stara Zagora.

Biographical data

Associate Professor Albena Andonova, PhD, graduated in the specialty "nurse" - general profile in 1988 at the Institute of Health Sciences - Stara Zagora. From 1998 to 2001, she studied at the Faculty of Public Health of the Medical University - Sofia, majoring in "Health Care Management" at the educational qualification "Bachelor". In 2008, she graduated after studying the Master's program at the Faculty of Health Sciences of the MU-Sofia. In 2012, she defended the educational and scientific degree "Doctor" in "Social medicine and organization of health care and pharmacy" at the Faculty of Medicine of Trakia University - Stara Zagora, on the topic: "Motivation for studying students in the field of health care and public health". In 2015, she received a Certificate for a recognized specialty in "Medical Pedagogy" from the Faculty of Health, MU-Sofia.

Prof. Albena Andonova's professional career began as a nurse in the Health Care Department of the Stara Zagora municipality in 1988. In 2003, she began teaching at the Medical College - Stara Zagora, and later at the "Health Care" Department of the Medical faculty at Trakia University - Stara Zagora. Since 2013, she has been the main assistant, and since 2014, she has held the academic position of Associate Professor. In 2020, she was elected as the head of the "Healthcare" department at the Medical faculty of Thrace University - Stara Zagora.

Documents from Assoc. A. Andonova, PhD, for participation in continuing education courses in the field of health care and public health, are presented, which show her lasting interests in continuous education and professional development. Associate Professor Andonova actively participates in the Erasmus+ Program - trainings were held at Universities in Turkey, Germany, Portugal, Lithuania, etc.

Scientific activity

For participation in the competition, Assoc. Prof. A. Andonova, PhD, submits a total of 48 publications, of which:

- One monography on the topic: "Health care - legislation, science and practice";

- 2 textbooks - "General health care" - author team - A. Andonova, S. Kyuchukova, M. Nikolova, P. Ivanova; "Health care for the patient" - author's collective - Hr. Milcheva, A. Andonova, S. Kyuchukova.

- 1 study aid - Health knowledge for young and old - author team - A. Andonova, S. Kyuchukova, M. Nikolova, P. Ivanova.

- 11 articles published in scientific publications, referenced and indexed in world-famous databases with scientific information / Scopus and/or Web of Science/. Eight of the journals are indexed in the Scimago Journal Rank.

- 33 articles published in peer-reviewed scientific journals or editorial collective volumes.

Prof. A. Andonova has participated in 8 research projects of the Faculty of Medicine at Trakia University and is the scientific leader of 2 projects. She is a participant in 1 King's College London international project and in three projects under the Operational Program "Human Resources Development".

She is the scientific supervisor of two doctoral students who successfully defended the ESD "Doctor" in 2021 and 2022. Under her leadership, students developed 17 reports published in national and international refereed and indexed editions.

She is a member of the editorial board of 1 Bulgarian and 2 foreign magazines.

The citations of the scientific publications of Prof. A. Andonova, dm in scientific publications, referenced and indexed in world-famous databases / Scopus and/or Web of Science/ are 19 in number; citations in monographs and collective volumes with scientific review – 10; citations in non-refereed peer-reviewed journals – 49.

- In the monography "Health Care - Legislation, Science and Practice" an in-depth analysis of the regulatory and educational changes that have been implemented in the last decades of the regulated professions - "nurse" and "midwife" is presented. The leading issues regarding continuing education, career development and autonomous functions of the nursing and midwifery profession are defined.

The scientific works of Associate Professor Albena Andonova, PhD are in the following main areas:

- Health care - role and place of medical specialists from the field of health care - A critical analysis of current problems of nursing and health professionals in the country was carried out. On the basis of conducted studies,

recommendations have been made to increase the motivation of medical specialists and improve working conditions.

- Medical education - Students' motivation, self-assessment and level of preparation were studied and recommendations were made to optimize training and achieve higher academic results. Specific recommendations have been made to increase the quality of education for students of future medical specialties.

- Health care for the elderly and the old - The health and social problems of the elderly and the old people have been studied and practical recommendations have been made to improve nutrition and the quality of life and health care of the elderly and old people living alone or with their families. An effective model of integrated patronage care for elderly people with disabilities and chronic diseases is presented.

- Health promotion and disease prevention, public health - the eating habits of students, adults and the elderly have been studied and recommendations have been made to increase the level of awareness of healthy eating. Reliable methods for the promotion of health knowledge in various aspects of health promotion and healthy lifestyle activities are proposed.

- Multidisciplinary scientific studies of various biological, physiological and natural factors and indicators - studies and laboratory studies have been conducted and interrelationships between various biological and natural factors that positively or negatively affect treatment and health have been established.

Educational activity

Prof. A.Andonova, PhD, participates in the teaching of students from the following specialties:

- Nursing - study subjects: "Philosophy and introduction to nursing care. Theoretical foundations"; "Practical Foundations of Nursing"; "Health Promotion"; "Principles and methodology of training"; "Promotion of a healthy

lifestyle"; "Professional competence of the nurse in outpatient care"; "Violence Prevention".

- Medical assistant - study subjects: "General care for the patient"; "Health Promotion"; Emergency care - structure, organization of work of the medical assistant in the Center for emergency medical care"; "Professional competence of medical assistants in the prevention and promotion of health in school healthcare".

- Midwife - study discipline: "Health Promotion"

- Medical rehabilitation and occupational therapy - study discipline: "Health care"

Assoc. A. Andonova, PhD, participates in commissions for conducting semester and state exams for the specialties "nurse", "midwife" and "physician assistant" and in the Commission on Educational Activities of the Faculty of Medicine. He is a member of the state examination committee for the acquisition of a specialty in the health care system for the specialties - "Public Health" and "Medical Pedagogy".

**Minimum requirements by indicator group for the academic position
"Professor"**

Group of indicators	Professor	Candidate - Associate Professor Albena Nikolaeva Andonova, PhD
A	50	50
Б	-	-
B	100	100
Г	200	983,2

Д	100	635
Е	100	193,3
total	550	1961,5

Conclusion

The research and teaching activities of Associate Professor Albena Nikolaeva Andonova, dm. show her deep interests and professional development in the field of public health and health care. The submitted documents for participation in the competition fully correspond to and exceed the minimum requirements for occupying the academic position "Professor" in Professional direction 7.5. Health care. The above gives me the reason to give a positive assessment and to recommend to the scientific jury to award Associate Professor Albena Andonova, PhD, the academic position of "Professor".

29.08.2022

Reviewer:

Prof. G. Tchaneva, PhD